

Hallituksen esitys Eduskunnalle laiksi laitteiden energiatehokkuudesta

ESITYKSEN PÄÄASIALLINEN SISÄLTÖ

Esityksessä ehdotetaan säädettäväksi laki laitteiden energiatehokkuudesta. Laki koskisi markkinoille saatettavia uusia laitteita ja sisältäisi energiatehokkuusvaatimuksia ja energiamerkintää koskevat säännökset. Laki sisältäisi säännökset laitteiden vaatimustenmukaisuudesta, sen varmentamisesta, tarkastuslaitoksista sekä valvonnasta. Lain nojalla kauppa- ja teollisuusministeriö ja ympäristöministeriö voisivat antaa tarkempia laiteryhmäkohtaisia säännöksiä ottaen huomioon Euroopan yhteisöjen säädökset. Laitteiden toimittajien velvollisuutena olisi huolehtia siitä, että laitteet ja laitteiden energiamerkinnässä annettavat tiedot täyttävät lain ja sen

nojalla asetetut vaatimukset. Valvontaviranomaiseksi ehdotetaan turvatekniikan keskuslaita. Lailla kumottaisiin kuluttajansuojalain energiamerkintää koskevat säännökset.

Lailla ja sen nojalla annettavilla säännöksillä saatettaisiin voimaan neuvoston direktiivit, jotka koskevat kotitalouksien sähkökäyttöisten jääkaappien, pakastimien ja näiden yhdistelmien energiatehokkuusvaatimuksia sekä nestemäisiä tai kaasumaisia polttoaineita käyttävien uusien kuumavesikattiloiden hyötysuhdevaatimuksia.

Ehdotettu laki on tarkoitettu tulemaan voimaan vuoden 1998 alusta.

SISÄLLYSLUETTELO

	Sivu		Sivu
ESITYKSEN PÄÄASIALLINEN SISÄLTÖ	1	4. Asian valmistelu	9
SISÄLLYSLUETTELO	2	5. Muita esitykseen vaikuttavia seikkoja	10
YLEISPERUSTELUT	3		
1. Nykytila	3	YKSITYISKOHTAISET PERUSTELUT	11
1.1. Lainsäädäntö ja käytäntö	3	1. Lakiehdotuksen perustelut	11
1.2. Kansainvälinen kehitys ja katsaus ulkomaiden lainsäädäntöön	5	2. Tarkemmat säännökset ja määräykset	15
1.3. Nykytilan arviointi	5	3. Voimaantulo	15
2. Esityksen tavoitteet ja keskeiset ehdotukset	6		
2.1 Tavoitteet ja keinot niiden saavuttamiseksi	6	LAKIEHDOTUS	16
2.2 Keskeiset ehdotukset	7	Laki laitteiden energiatehokkuudesta	16
3. Esityksen vaikutukset	7		
3.1 Taloudelliset sekä organisaatio- ja henkilöstö- vaikutukset	7		
3.2 Ympäristövaikutukset	8		

YLEISPERUSTELUT

1. Nykytila

1.1. Lainsäädäntö ja käytäntö

Yleistä

Energiansäästön edistäminen ja energiankäytön tehostaminen ovat olleet keskeisessä asemassa Suomen energiapolitiikassa jo useiden vuosien ajan. Säästö ja tehokkuus edistävät osaltaan ympäristötavoitteita, kansantalouden kilpailukykyä, työllisyyttä ja energiahuollon varmuutta. Suomen energiatuotannon tehokkuus ovat hyviä. Kansainvälisessä vertailussa Suomi sijoittuu energian käytön tehokkuudessa hyvään keskiluokkaan.

Valtioneuvosto antoi 21 päivänä joulukuuta 1995 periaatepäätöksen energiansäästön toteuttamisesta. Säästöohjelman käynnistämistä on perusteltu erityisesti ympäristönäkökohdilla. Energiansäästön kautta voidaan vaikuttaa muun muassa hiilidioksidipäästöjen kasvun hillitsemiseen. Kesäkuussa 1997 eduskunnalle annetussa valtioneuvoston energiapolitiisessa selonteossa tiukennetaan säästöohjelmaa siten, että tavoitteena on pysäyttää energian kulutuksen kasvu 10–15 vuoden aikavälillä. Säästöohjelman mukaan kotitalouslaitteiden ja ajoneuvojen energiatehokkuusnormeja otetaan käyttöön Euroopan unionissa (EU) sovittavien periaatteiden mukaisesti.

EU:n piirissä on lisääntyvässä määrin kiinnitetty huomiota jäsenvaltioiden mahdollisuuksiin jatkaa ja lisätä ponnisteluja energian järkevämmän käytön edistämiseksi kehittämällä yhtenäistä energiansäästöpolitiikkaa. Energiansäästöä tuetaan EU:n erilaisilla tutkimus-, demonstraatio- ja politiikkaohjelmilla. EU:n neuvosto asetti 29 päivänä lokakuuta 1990 tavoitteeksi vakiinnuttaa vuoteen 2000 mennessä yhteisön hiilidioksidipäästöt vuoden 1990 tasolle. Vuonna 1991 EU:ssa hyväksyttiin energiansäästöohjelma SAVE

(Specific Actions for Vigorous Energy Efficiency), jonka avulla suunniteltiin saavutettavan osa hiilidioksidin vähennystavoitteista. SAVE-ohjelma on komission toimenpideohjelma, joka sisältää monenlaisia ja -tasoisia toimenpiteitä tavoitteen saavuttamiseksi. Normitoimenpiteistä ovat toteutuneet kotitalouslaitteiden energiamerkintä ja nestemäisiä tai kaasumaisia polttoaineita käyttävien uusien kuumavesikattiloiden hyötysuhdevaatimukset sekä viimeksi kylmälaitteiden tehokkuusvaatimukset.

Energiamerkintää koskevat säännökset

Energiamerkintää koskevat säännökset annettiin kodinkoneiden energian ja muiden voimavarojen kulutuksen osoittamisesta merkinnöin ja yhdenmukaisin tuotetiedoin annetussa neuvoston direktiivissä 92/75/ETY, jäljempänä *energiamerkintädirektiivi*, sekä laiteryhmäkohtaisilla toimeenpanodirektiiveillä. Niitä on tähän mennessä annettu kylmälaitteille, pyykinpesukoneille, kuivausrummuille ja kuivaaville pesukoneille. Energiamerkintädirektiivi kattaa eri muodoissa tapahtuvan energian ja muiden olennaisten resurssien käytön. Direktiivi koskee lähinnä sähkö- ja kaasukäyttöisiä laitteita. Energiamerkintädirektiivi korvaa yhteisössä aikaisemmin voimassa olleen kodinkoneiden vapaaehtoisia energiamerkintöjä koskevan direktiivin. Tämä aikaisemmin Euroopan yhteisössä (EY) kokeiltu vapaaehtoinen energiamerkintä ei tuottanut toivottavaa tulosta.

Energiamerkinnän tavoitteena on vaikuttaa kuluttajien valintoihin kodinkoneita hankittaessa. Laitteiden käyttöön liittyvästä energiankulutuksesta tulee antaa tarkkaa, olennaista ja vertailukelpoista tietoa. Tällä tavoin pyritään saamaan ostajat suosimaan vähemmän energiaa kuluttavia laitteita. Merkinnällä on epäsuora vaikutus myös laitevalmistajiin siten, että nämä kiinnittävät huomiota energiankulutuksen vähentämiseen. Energiamerkintään on liitetty myös tiedot ilmateitse kantautuvasta melusta (kodinko-

neiden tuottamasta ilmassa kantautuvasta melusta annettu direktiivi 86/594/ETY).

Energiamerkki kiinnitetään myynnissä oleviin kodinkoneisiin ja se osoittaa laitteen käytönaikaista energiankulutusta. Vähittäismyyntipaikassa myytävään tai muutoin kuluttajalle tarjottavaan näytteille asetettuun kodinkoneeseen on selvästi ja näkyvästi kiinnitettävä energiankulutusmerkki.

Energiamerkintädirektiivissä vastuu energiamerkinnästä sekä siihen liittyvästä tuoteselostuksesta ja teknisen tietoaineiston saata- vuudesta kohdistetaan tavarantoimittajaan eli laitevalmistajaan, tämän valtuutettuun edustajaan yhteisössä tai siihen, joka tuo laitteen yhteisön markkinoille. Tavarantoimittajien tulee toimittaa kaikki tarvittava tietomateriaali vähittäismyynnille.

Energiamerkintädirektiivi on saatettu Suomessa voimaan kuluttajansuojalain (38/1978) nojalla kodinkoneeseen liitettävässä energiankulutusmerkinnässä annettavista tiedoista annetulla asetuksella (772/1994). Asetus koskee kodinkoneiden energian ja muiden voimavarojen kulutuksen sekä melun ilmoittamista markkinoinnissa. Asetus koskee vain uusia tuotteita. Se koskee jääkaappeja, pakastimia ja näiden yhdistelmiä, pesukoneita, pyykinkuivauslaitteita ja näiden yhdistelmiä, astianpesukoneita, uuneja, vedenlämmittimiä ja kuuman veden varaajia, valon lähteitä sekä ilmastointilaitteita. Kauppa- ja teollisuusministeriö antaa erikseen tarkemmat säännökset eri laiteryhmien merkinnästä. Ensimmäinen laiteryhmäkohtainen säädös on kotitalouksien sähkökäyttöisten jääkaappien, pakastimien ja näiden yhdistelmien energiamerkinnässä annettavista tiedoista annettu kauppa- ja teollisuusministeriön päätös (828/1995). Päätös tuli voimaan 1 päivänä kesäkuuta 1995. Lisäksi on annettu seuraavat säädökset: kotitalouksien sähkökäyttöisten pyykinpesukoneiden energiamerkinnästä annettavista tiedoista annettu kauppa- ja teollisuusministeriön päätös (202/1996, muut. 546/1997), kotitalouksien sähkökäyttöisten kuivausrumpujen energiamerkinnässä annettavista tiedoista annettu kauppa- ja teollisuusministeriön päätös (203/1996) ja kotitalouksien kuivaavien pyykinpesukoneiden energiankulutusmerkinnässä annettavista tiedoista annettu kauppa- ja teollisuusministeriön päätös (895/1997).

EU:ssa on vireillä hanke toimistolaitteiden vapaaehtoisesta energiamerkinnästä. Tarkoituksena on päästä sopimukseen Yhdysval-

tain, Japanin ja Euroopan yhteisön välillä yhtenäisestä merkintäohjelmasta.

Energiatehokkuutta koskevat säännökset

Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi 96/57/EY kotitalouksien sähkökäyttöisten jääkaappien, pakastimien ja näiden yhdistelmien energiatehokkuusvaatimuksista, jäljempänä *kylmälaitedirektiivi*, annettiin vuonna 1996. Vaatimuksia on sovellettava jäsenvaltioissa 3 päivästä syyskuuta 1999 lähtien.

Kotitalouksien kylmälaitteiden sähkönkulutus muodostaa merkittävän osan kotitalouksien sähkönkulutuksesta yhteisössä. Suomessa kylmälaitteiden osuus kotitalouslaitteiden sähkönkulutuksesta on noin 30 prosenttia. Markkinoilla tarjolla olevien tilavuudeltaan ja ominaisuuksiltaan samankaltaisten kylmälaitemallien sähkönkulutuksessa on huomattavia eroja. Kylmälaitedirektiivin johdannossa todetaan, että markkinapaineista ja tuotantoprosessien kehittymisestä "luonnollisesti" johtuva energiatehokkuuden kasvu, joka on arvioitu noin kahdeksi prosentiksi vuodessa, edistää pyrkimyksiä ottaa käyttöön tiukempia energiankulutusta koskevia standardeja. Direktiivin johdannossa todetaan myös, että uusimpiin tarjolla oleviin kylmälaitemalleihin tehdyt energiatehokkuuden parantamistoimet eivät kohota tuotantokustannuksia kohtuuttomasti, ja ne maksavat itsensä takaisin muutamassa vuodessa tai jopa nopeammin niiden ansiosta säästettävänä sähkönä. Tämän lisäksi muun muassa hiilidioksidipäästöt vähenevät.

Neuvoston direktiivi uusien nestemäisiä ja kaasumaisia polttoaineita käyttävien kuuma-vesikattiloiden hyötysuhdevaatimuksista 92/42/ETY, jäljempänä *hyötysuhdedirektiivi*, annettiin vuonna 1992. Kattiloiden hyötysuhdevaatimuksia on sovellettava jäsenvaltioissa vuoden 1998 alusta.

Kylmälaitedirektiivissä ja hyötysuhdedirektiivissä asetetaan laitteille tehokkuusvaatimukset, joiden avulla saadaan energiatehokkuudeltaan heikoimmat laitteet pois markkinoilta ja tuotannosta. Direktiivit koskevat vain uusia laitteita. Laitteiden valmistajien, heidän valtuuttamiensa yhteisöön sijoittautuneiden edustajien tai laitteen yhteisön markkinoille saattamisesta vastaavan henkilön on varmistettava, että jokainen markkinoille saatettu laite täyttää direktiivissä asetetut vaatimukset.

Energiatehokkuusvaatimusten vaikutus riippuu vaatimusten tiukkuudesta. Edellä mainitut direktiivit ovat yksi keino toteuttaa EY:n energiansäästö- ja hiilidioksidipäästöjen vähentämistavoitteita. Yhtenä tavoitteena on myös EY:n sisämarkkinoiden edistäminen. Tehokkuusvaatimuksia koskevat normit tulee harmonisoida EY:n alueella, koska muussa tapauksessa tämänkaltaisesta sääntelystä muodostuu kaupan tekninen este.

1.2. Kansainvälinen kehitys ja katsaus ulkomaiden lainsäädäntöön

Pakollisia kotitalouslaitteiden energiatehokkuusvaatimuksia on jo käytössä tai valmisteilla useissa maissa, esimerkiksi Yhdysvalloissa, Kanadassa, Brasiliassa, Kiinassa, Unkarissa ja Venäjällä.

Tanskassa säädettiin energiatehokkuusstandardeja koskeva laki vuonna 1994. Lain nojalla ei ole kuitenkaan annettu erillisiä laiteryhmä koskevia päätöksiä, koska tällaisten säännösten katsottiin muodostavan kaupan teknisen esteen yhteisön alueella. Tanskan energiatehokkuusstandardeja koskevan lain tarkoituksena on edistää energiatehokkaiden laitteiden kehittämistä ja käyttöä. Lailla pyritään energiankulutuksen ja ympäristöhaittojen vähentämiseen. Soveltamisala on laaja, koska se käsittää kaikki energiaa kuluttavat laitteet. Vain käytetyt laitteet on rajattu soveltamisalan ulkopuolelle. Sähkökäyttöiset laitteet ovat ensisijaisesti soveltamisalan piiriin kuuluvia, mutta myös muita energialähteitä käyttäviä laitteita on sisällytetty lain soveltamisalaan. Tanskan laki koskee sekä kotitaloudessa että kaupan ja teollisuuden piirissä käytettäviä laitteita.

Hyötysuhdedirektiivi on saatettu Tanskassa voimaan rakennus- ja asuntohallituksen määräyksellä (Bygge- og Boligstyrelsen bekendgørelse) vuonna 1994.

Ruotsissa kattiloiden hyötysuhteesta on annettu vaatimukset rakentamismääräyksissä, Boverkets författningssamling (BFS 1993:57 muutettuna BFS 1995:17). Määräyksissä edellytetään yleisluontoisesti, että nestemäisiä tai kaasumaisia polttoaineita käyttävät lämmityskattilat on rakennettava niin, että hyvä palamishyötysuhde saavutetaan. Ruotsissa oli kesällä 1997 vireillä määräyskoelman muutos, jolla hyötysuhdedirektiivi on tarkoitus saattaa voimaan.

Hollannissa on, kuten Tanskassakin, energiatehokkuutta koskeva laki, joka mahdollis-

taa laitteiden energiamerkintää ja -tehokkuutta koskevien määräysten antamisen. Samasta syystä kuin Tanskassa määräyksiä ei kuitenkaan ole voitu antaa.

Yhdysvalloissa kansalliset energiatehokkuuden mittaamista, merkitsemistä ja standardeja koskevat säännökset perustuvat lähinnä neljään eri lakiin: Energy Policy and Conservation Act vuodelta 1975, National Energy Conservation Act vuodelta 1978, National Appliance Energy Conservation Act vuodelta 1987 sekä vuodelta 1992 Energy Policy Act. Energiamerkintää ja tehokkuutta koskevia säännöksiä on valmisteltu jo 1970-luvulta lähtien, mutta esimerkiksi kotitalouslaitteita koskevat energiatehokkuusnormit tulivat voimaan vasta 1990-luvulla. Yhdysvalloissa on vireillä hankkeita normien tiukentamiseksi. Teollisuuden on havaittu sopeutuneen nopeasti ja ilman kohtuuttomia kustannuksia uusiin vaatimuksiin.

1.3. Nykytilan arviointi

Yleistä

Valtioneuvoston joulukuussa 1995 antamassa periaatepäätöksessä energiansäästön toteuttamisesta todetaan, että kotitalouslaitteiden ja ajoneuvojen energiatehokkuusnormeja otetaan käyttöön EU:ssa sovittavien periaatteiden mukaisesti. Päätöksen mukaan kauppa- ja teollisuus-, ympäristö- ja liikenneministeriön on pyrittävä omalta osaltaan vaikuttamaan normien mahdollisimman nopeaan käyttöönottoon ja tiukkaan vaatimustasoon.

Energiamerkintää koskevat säännökset

Suomessa kodinkoneeseen liitettävässä energiankulutusmerkinnässä annettavista tiedoista annettu asetus tuli voimaan 1 päivänä syyskuuta 1994. Säännökset annettiin kuluttajansuojalain nojalla. Kytkeä kuluttajansuojalakiin johtui siitä, että uusien säännösten valvonta oli tarkoituksenmukaisinta hoitaa kuluttajiin kohdistuvaa markkinointia valvovan kuluttaja-asiamiehen toimesta. Tarkoituksena oli ja on yhä edelleen, että julkisen valvoon energiankulutusmerkinnän säännösten mukaisuutta. Kuluttaja-asiamiehellä on keskeinen asema kulutushyödykkeiden markkinaoikeudellisessa valvonnassa. Kuluttaja-asiamies valvoo energiamerkinnän lainmukaisuutta markkinoitaessa laitteita ku-

luttajille. Sähkölaitteiden valvonnan organisoimisessa on energiamerkinnän voimaantumisen jälkeen tapahtunut muutoksia. Vuonna 1995 perustettiin turvatekniikan keskus, jonka eräänä tehtävänä on sähkölaitteiden turvallisuuden valvonta.

Energiatehokkuutta koskevat säännökset

Suomessa ei ole kotitalouslaitteiden energiatehokkuusvaatimuksia koskevaa lainsäädäntöä eikä säädöksiä, joiden nojalla tehokkuusvaatimuksia voitaisiin antaa.

Rakennuslain (370/1958) 1 §:n 3 momentin mukaan rakennuksen energiatalous kuuluu rakennuskohteen perusvaatimuksiin (olennaiset vaatimukset). Rakennuslain 13 §:n (557/1989) mukaan ympäristöministeriön asiana on antaa rakennuslakia ja -asetusta täydentäviä, rakennusteknisiä ja vastaavia määräyksiä ja ohjeita, jotka julkaistaan Suomen rakentamismääräyskokoelmassa. Lämmitysjärjestelmistä on annettu määräyksiä ja niitä täydentäviä ohjeita Suomen rakentamismääräyskokoelman osassa D3 "Rakennusten energiatalous, määräykset ja ohjeet 1978". Määräykset koskevat lämmitysjärjestelmien suunnittelua, rakentamista ja ylläpitoa. Määräyksissä ei ole yksilöityjä hyötysuhdevaatimuksia.

Energiataloudesta voidaan antaa rakennuslain 13 §:n nojalla vain rakennukseen ja muuhun rakennuskohteeseen kohdistuvia vaatimuksia. Rakennustuotteiden kelpoisuudesta säädetään rakennuslain 17 §:ssä. Tuotteen kelpoisuus selvitetään rakentamisen viranomaisvalvonnessa, tyyppihyväksynnässä tai rakennusalan tuotteita koskevan jäsenvaltioiden lainsäädännön lähentämisestä annetun neuvoston direktiivin 89/106/ETY, muut. 93/68/ETY (*rakennustuotedirektiivi*) mukaisessa menettelyssä. Rakennustuotedirektiivin mukainen CE-merkintä perustuu pääasiassa yhdenmukaistettuihin standardeihin tai eurooppalaiseen tekniseen hyväksyntään.

Voimassa olevaan lakiin sisältyvät valtuudet eivät ole riittäviä rakennustuotteiden markkinoille saattamista koskevien säännösten antamiseen. Hyötysuhdedirektiivi kuitenkin edellyttää, että vaatimukset kohdistuvat jo markkinoille saatettaviin eikä vain käyttöön otettaviin kattiloihin ja laitteisiin. Hyötysuhdevaatimukset täyttävissä kattiloissa olisi oltava CE-merkintä, joka osoittaisi kattilan säännöstenmukaisuuden ja siten direktiivinmukaisuuden. CE-merkintä olisi pakol-

linen kaikille direktiivin soveltamisalaan kuuluville kattiloille. Direktiivin mukaisten hyötysuhdevaatimusten ja niitä koskevien vaatimustenmukaisuuden osoittamismenetelmien asettaminen kattiloiden ja laitteiden markkinoille saattamisen ehdoksi edellyttää tätä koskevien valtuuksien antamista lailla.

Kylmälaitedirektiivin ja hyötysuhdedirektiivin voimaansaattaminen Suomessa vaatii siis uuden lain säätämistä. On mahdollista, että energiatehokkuusvaatimuksia tullaan asettamaan muillekin laitteille. Sen vuoksi on aiheellista säätää laki, jonka nojalla voidaan antaa säännöksiä eri laiteryhmien kuuluvien laitteiden energiatehokkuudesta.

2. Esityksen tavoitteet ja keskeiset ehdotukset

2.1. Tavoitteet ja keinot niiden saavuttamiseksi

Yleistä

Laitteiden energiatehokkuudesta ehdotetaan säädettäväksi laki. Tavoitteena on laitteiden energiatehokkuuden parantaminen ja siten laitteista johtuvan ympäristökuormituksen keventäminen. Ehdotetun lain tavoitteena on edistää ympäristömyötäisen teknologian kehittämistä. Lailla ja sen nojalla annettavilla säännöksillä saatettaisiin voimaan kylmälaitedirektiivi ja hyötysuhdedirektiivi. Energiamerkintää koskevat säännökset liitetäisiin nyt säädettävään lakiin.

Lakiehdotuksessa säädettäisiin muun muassa laitteiden vaatimuksenmukaisuudesta sekä vaatimuksenmukaisuuden varmentamisesta ja valvonnasta.

Lain nojalla laiteryhmäkohtaiset tarkemmat säännökset annettaisiin kauppa- ja teollisuusministeriön tai ympäristöministeriön päätöksillä. Laitteiden toimittajien olisi huolehdittava, että markkinoille saatetut laitteet ja laitteiden energiamerkinnässä annettavat tiedot täyttävät laissa asetetut vaatimukset.

Valvonnan järjestämiseksi mahdollisimman tehokkaaksi, järkeväksi ja taloudelliseksi ehdotetaan, että valvontaa hoitaisi turvatekniikan keskus, jolle siirrettäisiin myös energiamerkinnän valvonta. Turvatekniikan keskuksella on hyvät edellytykset energiamerkintöjen ja tehokkuusnormien valvontaan. Kuluttaja-asiamiehen toimivalta markkinoitessa laitteita kuluttajille säilyisi edelleen,

mutta varsinainen valvontatehtävä olisi kuitenkin turvatekniikan keskuksella.

Esityksen mahdolliset vaihtoehdot

Laitteiden energiatehokkuutta voidaan ajatella parannettavan paitsi energiatehokkuusnormeilla ja energiamerkeillä myös muilla keinoilla, esimerkiksi vapaaehtoisilla sopimuksilla laitevalmistajien kanssa, markkinoiden energiatehokkaimmille laitteille myönnettävällä ympäristömerkillä sekä kohdistamalla taloudellista tukea energiatehokkaiden laitteiden hankintaan tai myynnin edistämiseen.

Toimintaa voidaan periaatteessa harjoittaa sekä kansallisella että yhteisötasolla. Nykyoloissa tämäntyyppiset pakolliset kansalliset toimenpiteet ovat kaupan teknisiä esteitä ja siten käytännössä mahdottomia toteuttaa. Yleisesti ottaen varmimpaan tulokseen päästään useamman toimenpiteen samanaikaisella käytöllä, esimerkiksi sekä normeilla että energiatehokkuusmerkeillä ja tiedottamisella.

Ehdotetun lain osalta vaihtoehtoja ei ole. Jotta kylmälaitevalvonnassa ja hyötysuhdevalvonnassa asetetut pakolliset tehokkuusvaatimukset voitaisiin saattaa voimaan, on säädettävä laki.

2.2. Keskeiset ehdotukset

Laissa ehdotetaan säädettäväksi laitteiden energiatehokkuudesta ja -merkinnästä. Lain nojalla kauppa- ja teollisuusministeriö tai ympäristöministeriö voisi antaa laiteryhmäkohtaisia säännöksiä ottaen huomioon Euroopan yhteisöjen säännökset. Laki koskisi markkinoille saatettavia uusia laitteita ja sisältäisi myös energiamerkintää koskevat säännökset.

Laitteen toimittajan velvollisuutena olisi huolehtia siitä, että laitteet ja niiden energiamerkinnässä annettavat tiedot täyttävät laissa asetetut vaatimukset.

Valvontaviranomaisen tehtävät on tarkoitettu antamaan turvatekniikan keskukselle. Turvatekniikan keskuksen tietojensaantioikeus ja oikeus päästä valvonnan kannalta merkittäviin paikkoihin olisi laaja valvontatehtävän onnistumisen turvaamiseksi. Havaitessaan säännösten vastaista toimintaa turvatekniikan keskus voisi ensi sijassa vaatia muutosten tekemistä laitteeseen ja energiamerkintään. Toissijaisesti turvatekniikan keskus voisi

kieltää säännösten vastaisen laitteen valmistuksen ja luovuttamisen.

Turvatekniikan keskus voisi velvoittaa laitteen suomalaisen valmistajan tai maahantuojan, joka saattaa laitteen testauksesta ja tutkimuksesta aiheutuneet kulut, jos laite tai sen energiamerkinnässä annettavat tiedot eivät täytä säännösten mukaisia vaatimuksia.

Lalla kumottaisiin kuluttajansuojalain energiamerkintää koskevat säännökset.

3. Esityksen vaikutukset

3.1. Taloudelliset sekä organisaatio- ja henkilöstövaikutukset

Ehdotus ei aiheuttaisi merkittäviä muutoksia viranomais toimintojen järjestämisessä. Valvontaa hoitaisi ennestään samantapaisia valvontatehtäviä suorittava turvatekniikan keskus, jolle siirtyisi myös energiamerkinnän valvonta.

Kokonaisuudessaan ehdotuksen valtiontaloudelliset vaikutukset eivät olisi merkittäviä, koska laitteiden turvallisuuden ja energiatehokkuuden ja -merkintöjen valvonnan yhdistäminen ei aiheuttaisi merkittävää resurssitarpeiden lisäystä. Lisäksi valvontatoimenpiteistä aiheutuvat kustannukset pyrittäisiin mahdollisimman tehokkaasti kohdistamaan säännösten vastaisesti toimiviin elinkeinonharjoittajiin.

Lain voimaantulovaiheessa aiheutuisi viranomaisille jonkin verran tiedotukseen liittyviä kustannuksia, mikä on luonnollista uusien säännösten tunnetuksi tekemiseksi.

Ehdotettavan lain laitteiden energiamerkintöjen ja energiatehokkuuden valvonta voitaisiin liittää turvatekniikan keskuksen toimintaan. Turvatekniikan keskus valvoo nykyisin sähkölaitteiden, kaasulaitteiden ja painelaitteiden turvallisuutta. Uusien säännösten valvonta ja laitteiden tarkastaminen voitaisiin hoitaa vanhojen tehtävien rinnalla. Samalla kun tarkastetaan laitteiden turvallisuus, pystyttäisiin tarkistamaan laitteiden energiatehokkuuteen ja energiamerkintään liittyviä seikkoja. Jos näin toimien voitaisiin tehdä vuosittain 400–700 uutta valvontakäyntiä liittyen ehdotettavaan lakiin, lisääntyisi turvatekniikan keskuksen henkilöresurssien tarve yhdellä henkilöllä. Testattavien laitteiden vuosittaiset testauskulut olisivat yhteensä

noin 500 000 markkaa. Se merkitsisi käytännössä noin 100–150 testattua laitetta vuosittain. Testattavien laitteiden määrä olisi alkuvaiheessa pienempi, koska pakollinen energiamerkintä ei vielä koske kaikkia merkinän piiriin tulevia laiteryhmiä ja koska kylmälaitteiden energiatehokkuusvaatimukset tulevat voimaan vasta vuonna 1999. Sääntösten vastaisiksi todettujen laitteiden osalta testauskulut eivät ehdotuksen mukaan yleensä jäisi valtion maksettaviksi, vaan ne voitaisiin periä takaisin laitteen suomalaiselta valmistajalta tai maahantuojalta, joka saattaa laitteen Suomen markkinoille.

Energiatehokkuuden ja -merkintöjen valvontaa voitaisiin harjoittaa myös tehostamalla ja laajentamalla sähkötuotteiden turvallisuuden dokumenttivalvontaa. Tämä tarkoittaisi käytännössä sitä, että dokumenttivalvonnan yhteydessä kiinnitettäisiin huomiota myös energiamerkintä- ja tehokkuusnäkökohtiin.

Edellä kuvattua mallia noudatettaessa ei turvatekniikan keskus tarvitsisi merkittäviä kalusto-, laite- tai atk-ohjelmistohankintoja. Varastotilojen jonkinasteista lisätarvetta olisi mahdollisesti odotettavissa, mutta lisäkustannukset niistä tulevat olemaan marginaaliset. Näin ollen valvontatehtävien antaminen turvatekniikan keskukselle olisi tarkoituksenmukaista ja taloudellisesta kannalta harkittuna järkevää.

Lailla ei tulisi olemaan huomattavaa vaikutusta suomalaiseen teollisuuteen taikka elinkeinoelämään. Energiamerkintä on jo käytössä eräissä kotitalouslaitteissa ja käyttö laajenee vähitellen. Valtaosa Suomessa nykyisin valmistetuista tuotteista asettuu kylmälaitedirektiivin vaatimusten mukaisiin rajoihin. Vertailutietoa on käytettävissä esimerkiksi Yhdysvalloista, jossa teollisuus on nopeasti sopeutunut uusien standardien vaatimuksiin. Epäilemättä suomalainen teollisuus reagoisi vastaavassa tilanteessa samalla tavoin.

Korkean hyötysuhteen kattiloiden sarjatuotanto ei välttämättä maksa merkittävästi enempää kuin heikomman hyötysuhteen kattilan tuotanto. Tekniikan taso ratkaisee hyötysuhteen korkeuden. Teollisuuden kustannuksia lisäksi tarkastuslaitoksilta tilattavat tehtävät, testaukset ja tehokkaampi laadunvalvonta. Toisaalta yhteisön sisämarkkinoiden toteutuminen avaisi uusia markkina-alueita Suomen teollisuudelle ja mahdollistaisi suuremmat tuotantosarjat, mikä vaikuttaisi siten kustannuksia alentavasti.

Kuluttajalle mahdollisesta hintojen noususta aiheutuva lisäkustannus olisi saatavissa takaisin energiansäästönä.

3.2. Ympäristövaikutukset

Yleistä

Lain suoranaiset ympäristövaikutukset johdusivat energiankulutuksen vähenemisestä. Merkittävin ympäristövaikutus olisi hiilidioksidipäästöjen väheneminen.

Laskennallisia arvioita lain mahdollisista vaikutuksista hiilidioksidipäästöihin Suomessa on vaikea esittää, koska kyseessä olisi laajan soveltamisalan käsittävä laki. Seurantatutkimuksilla pyritään selvittämään, mikä osuus energiansäästöstä ja siitä aiheutuvasta ympäristörasitusten vähenemisestä olisi juuri energiamerkinnöillä ja -tehokkuusvaatimuksilla aikaansaatua.

Maakohtaisesti energiatehokkuusmerkintöjen ja -vaatimusten ympäristövaikutukset ovat melko vähäiset. Kun tehokkuusvaatimuksia asetetaan koko EY:n laajuisesti, vaikutus alkaa olla jo merkittävä. Tuloksia syntyy kuitenkin vasta pitkällä aikavälillä johtuen laitteiden verkkaisesta uusiutumisnopeudesta. Komission laatiman arvion mukaan kylmälaitedirektiivillä voitaisiin vaikuttaa energiankulutuksen vähenemiseen ja sitä kautta hiilidioksidipäästöjen vähenemiseen yhteisössä seuraavasti:

	1995	2002	2010	2020
Kylmälaitteiden kokonaissähkönkulutus, TWh/a				
– ilman standardeja	108	107	104	100
– standardien kanssa	108	93	73	60
Standardien avulla saatu sähkösäästö, TWh/a	–	14	31	40
CO ₂ -päästöjen väheneminen, milj. t/a	–	6	14	17

Laskelmassa on oletettu tehokkuusvaatimusten tulevan voimaan 1.1.2000

Vertailun vuoksi voidaan todeta, että sähkön kokonaiskulutus oli Suomessa noin 70 TWh vuonna 1996. Kotitaloussektorin sähkönkulutus on kasvanut tasaisesti lukuun ottamatta vuotta 1995, jolloin kulutus laski hieman. Vuonna 1996 asumisen sähkönkulutus oli 10,6 TWh (ei sisällä sähkölämmitystä), mikä oli noin 15 prosenttia kokonais-sähkönkulutuksesta Suomessa. Kotitaloussähkön kulutuksen arvioidaan kasvavan jatkossakin. Tähän vaikuttavat etenkin yhden ja kahden hengen talouksien lukumäärän ja laitekannan kasvu. Sähkönkulutuksen kasvua voitaisiin hillitä laitteiden paremmalla energiatehokkuudella.

Suorien ympäristövaikutusten lisäksi lailla olisi myös epäsuoria vaikutuksia. Laittevalmistajat joutuisivat kiinnittämään aiempaa enemmän huomiota laitteidensa energiankulutukseen. Tämä voisi uudella tavalla motiivoida energiatehokkaiden laitteiden kehittämiseen ja markkinointiin. Energiatehokkuusmerkinnät ja -standardit saisivat myös kuluttajat valveutumaan energian merkityksestä kustannus- ja ympäristökäytönä. Kuluttajavirasto kartoittaa vuosittain Opinio -selvityksillä kuluttajien käsityksiä ajankohtaisista kuluttajien asemaan vaikuttavista seikoista. Selvityksissä on tutkittu esimerkiksi kuluttajien tiedon saamista kodinkoneiden energiankulutuksesta. Opinio-96 -selvityksessä kuluttajat pitivät kestävyttä ja takuuta tärkeimpinä asioina kylmälaiteita ostettaessa. Rungas puolet vastaajista nosti huoltopalveluiden saatavuuden ja laitteen energiankulutuksen erittäin tärkeiksi valintaperusteiksi. Vertailtaessa tuloksia vuotta aikaisemmin tehdyn tutkimuksen tuloksiin näyttää siltä, että laitteen energiankulutuksen merkitys on lisääntynyt huomattavasti. Energiamerkintä on mitä luultavimmin vaikuttanut kuluttajien asenteiden muuttumiseen.

Euroopan laajuisilla merkinnöillä ja tehokkuusvaatimuksilla voidaan vaikuttaa välillisesti myös muissa maissa valmistettävien laitteiden energiatehokkuuteen, koska vaatimukset koskevat myös yhteisön markkinoille ulkopuolelta tulevia laitteita. Näiden laitteiden energiatehokkuus on usein markkinoiden alhaisin.

Kattiloiden osalta lakiehdotuksen ympäristövaikutukset toteutuisivat sitä mukaa kuin vanhoja lämmityslaitoksia uusitaan ja korkeamman hyötysuhteen kattiloita ostetaan huonompien sijaan. Komission direktiiviehdotuksen perusteluissa (KOM (90) 368 lo-

pull.) arvioitiin, että direktiivin lopullinen vaikutus energiankulutuksen vähenemiseen olisi yhteisön (vuoden 1990 jäsenmaat) tasolla 7,6–10,3 Mtoe vuodessa. Suomen vuotuinen kokonaisenergiankulutus on noin 32 Mtoe (miljoonaa ekvivalenttista öljytonnia). Suomessa markkinoitavien uusien kattiloiden keskimääräinen hyötysuhde on ollut jo suhteellisen korkealla tasolla, joten odotettavissa oleva energiansäästö ei ole niin suuri kuin yhteisön muissa maissa keskimäärin.

Suomessa myytiin vuonna 1996 noin 16 800 öljypoltinta ja valmistajilta myytiin tukkuliikkeille noin 9 500 öljy- tai öljy-yhdistelmäkatilaa. Talokohtaisella öljylämmityksellä varustettuja asuinrakennuksia on maassamme kaikkiaan noin 250 000.

Ympäristöpoliittisten suunnitelmien ja tavoiteohjelmien huomioon ottaminen

Seuraavien päätösten ja sopimusten voidaan katsoa olevan periaatteiltaan samansuuntaisia ehdotetun lain kanssa:

Energiansäästön toteuttamisesta annetun valtioneuvoston periaatepäätöksen yhtenä tavoitteena on energiasta aiheutuvien ympäristöhaittojen vähentäminen energian käyttöä tehostamalla. Energiansäästöohjelman käynnistäminen oli perusteltua erityisesti ympäristösyistä, koska energiansäästö voi vaikuttaa merkittävästi esimerkiksi hiilidioksidipäästöjen kasvun hillitsemiseen. Kesäkuussa 1997 eduskunnalle annetussa valtioneuvoston energiapolitiisessa selonteossa säästöohjelmaa tiukennettiin siten, että tavoitteena on pysäyttää energian kulutuksen kasvu 10–15 vuoden aikavälillä.

Suomessa on vuonna 1994 tullut voimaan ilmastomuutosta koskeva Yhdistyneiden Kansakuntien puitesopimus (SopS 61/1994) kasvihuonekaasujen rajoittamisesta. EY asetti jo vuonna 1990 yhteisötason tavoitteeksi hiilidioksidipäästöjen jäädyttämisen vuoden 1990 tasolle vuoteen 2000 mennessä.

4. Asian valmistelu

Kauppa- ja teollisuusministeriö asetti huh-tikuussa 1996 työryhmän, jonka tehtävänä oli laatia hallituksen esityksen muotoon ehdotus laiksi, joka mahdollistaa kotitalouslaitteiden ja mahdollisesti myös muiden laitteiden energiatehokkuusvaatimusten antamisen. Työryhmän toimeksiantoa muutettiin

myöhemmin siten, että se laajennettiin koskemaan myös energiatehokkuuden merkitsemistä sekä energian ja muiden voimavarojen kulutuksen tai melun ilmoittamista.

Työryhmässä olivat edustettuina kauppa- ja teollisuusministeriö, turvatekniikan keskus sekä kuluttajavirasto. Työryhmä on työnsä kuluessa kuullut yhteensä seitsemää asiantuntijaa. Asiantuntijat ovat edustaneet seuraavia tahoja: liikenneministeriö, ympäristöministeriö, kauppa- ja teollisuusministeriö, kuluttaja-asiamiehen toimisto, Sähkö- ja elektroniikkateollisuusliitto ry, Elektroniikan Tukkauppiat ry sekä Kodintekniikkaliitto ry. Työryhmän mietinnöstä pyydettiin keskeisten viranomaisten ja järjestöjen lausunnot.

Ympäristöministeriössä valmisteltiin esitys lämmityskattiloiden hyötysuhdetta koskevaksi laiksi ja siitä pyydettiin lausunnot keskeisimmiltä sidosryhmiltä. Kauppa- ja teolli-

suusministeriön lausunnossa kiinnitettiin huomiota siihen, että lämmityskattilat soveltuisivat myös ehdotetun energiatehokkuuslain piiriin. Kauppa- ja teollisuusministeriön ja ympäristöministeriön kesken päädyttiin yhdistämään lakiehdotukset yhteen lakiin.

5. Muita esitykseen vaikuttavia seikkoja

Ehdotettavan lain nojalla annettavalla kauppa- ja teollisuusministeriön päätöksellä voitaisiin saattaa voimaan kylmälaite-direktiivi. Tehokkuusvaatimuksia on sovellettava 3 päivästä syyskuuta 1999 lähtien.

Ehdotettavan lain nojalla annettavalla ympäristöministeriön päätöksellä voitaisiin saattaa voimaan hyötysuhdevaatimuksia on sovellettava jäsenvaltioissa vuoden 1998 alusta.

YKSITYISKOHTAISET PERUSTELUT

1. Lakiehdotuksen perustelut

1 luku. Yleiset säännökset

1 §. Pykälässä säädetään lain yleisestä tavoitteesta, joka on energiatehokkuuden parantaminen. Energiatehokkuutta parantamalla pyritään energiankulutuksen vähentämiseen ja siten hiilidioksidipäästöjen alentamiseen. Ehdotettava laki perustuu Euroopan yhteisöjen asettamiin velvoitteisiin ja tavoitteisiin. Energiatehokkuuden parantamiseen on pyritty aiemmin muun muassa yhteisön antamalla säädöksillä energiamerkinnoista.

2 §. Pykälässä määriteltäisiin lain soveltamisala. Säädettyvä laki koskisi markkinoille saatettavia laitteita. Lakia voitaisiin soveltaa kaikkia energialähteitä käyttäviin laitteisiin. Ehdotettava laki koskisi myös energian ja muiden voimavarojen kulutuksen merkitsemistä ja melun ilmoittamista laitteissa. Muiden voimavarojen ja melun sääntely olisi lain soveltamisen piirissä vain, jos näillä asioilla on yhteys energiamerkintään ja sitä kautta energiatehokkuuteen.

Lailla ja sen nojalla annettavilla säännöksillä saatettaisiin voimaan kylmälaite-direktiivi ja hyötysuhde-direktiivi.

Tavoitteena on, että lain nojalla voitaisiin antaa muitakin kuin kotitalouslaitteita ja rakennusten lämmitykseen käytettäviä kattiloita koskevia säännöksiä, muun muassa myymäläkäyttöön tarkoitetut laitteet olisi syytä ottaa sääntelyn piiriin. Lain soveltamisalan tulisi olla niin kattava, että uusien laiteryhmiä tullessa EY:ssä päätettyjen tehokkuusnormien ja merkintäsäännösten piiriin ei kansallisessa lainsäädännössämme tarvitsisi enää säätää uutta lakia, vaan tarkempien säännösten antaminen eri laiteryhmiä osalta tapahtuisi kauppa- ja teollisuusministeriön tai ympäristöministeriön päätöksillä. Soveltamisalan laajuus on tarkoituksenmukaista rajata Euroopan yhteisön edellyttämiin laiteryhmiin. Suomen on järkevää edetä energiatehokkuusvaatimusten ja energiamerkintöjen suhteen EY:ssä asetettujen tavoitteiden

mukaisesti. Säännösten nopeampi ja laajempi omaksuminen johtaisi kaupan teknisiin es-teisiin.

Pykälän 2 momentin mukaan lakia ei sovellettaisi sellaisiin laitteisiin, joiden energiatehokkuudesta, sen merkitsemisestä taikka energian ja muiden voimavarojen kulutuksen tai melun ilmoittamisesta säädetään muussa laissa tai muun lain nojalla annetuissa säännöksissä. Tällä nimenomaisella rajauksella pyrittäisiin siihen, että esimerkiksi ajoneuvot jätetään lain soveltamisalan ulkopuolelle. EY:ssä on vireillä ajoneuvojen polttoaineen kulutuksen ja hiilidioksidipäästöjen alentamista koskevia säädöksiä. Ajoneuvoja koskevien tehokkuusnormien tarkoituksenmukaisiin sääntelypaikka on ajoneuvolainsäädäntö.

3 §. Pykälään sisältyisivät eräiden kesteisten laissa käytettyjen termien määritelmät.

Laitteella tarkoitettaisiin erillistä ja itsenäisesti toimivaa teknistä kokonaisuutta. Laitteen koolla ei ole vaikutusta lain soveltamiseen. Esimerkiksi kylmälaitteet voivat olla hyvin kookkaita, ja silti ne kuuluvat lain soveltamisalaan.

Energiatehokkuudella tarkoitettaisiin laitteen välittömiä energiankulutusominaisuuksia, jotka voidaan ilmaista myös hyötysuhteena. Energiatehokkuus ei koskisi välillistä energiankulutusta. Toisin sanoen valmistuksen yhteydessä käytettävä energia ei kuulu laissa tarkoitettun energiatehokkuuden piiriin.

Tarkastuslaitoksella tarkoitettaisiin ministeriön hyväksymää ja komissiolle ilmoittamaa laitosta, jonka pätevyys on selvitetty esimerkiksi Mittatekniikan keskuksen lausunnossa.

CE-merkintä tarkoittaisi merkintää, josta säädetään tiettyjen tuotteiden varustamisesta CE-merkinnällä annetussa laissa (1376/1994). Edellytyksenä merkin käytölle on, että laite täyttää direktiiveissä asetetut vaatimukset.

Markkinoille saattaminen tarkoittaisi uuden laitteen saattamista Euroopan talousalueelle

myytäväksi tai vaihdettavaksi. Lakia ei sovellettaisi Euroopan talousalueen ulkopuolelle vietäviin laitteisiin. Määritelmä vastaa direktiivien mukaista määritelmää.

Muilla voimavaroilla tarkoitettaisiin vettä, kemikaaleja ja muita mahdollisia aineita, joita laite kuluttaa tavanomaisessa käytössä.

Ministeriöllä tarkoitettaisiin kauppa- ja teollisuusministeriötä tai ympäristöministeriötä.

Valvontaviranomaisella tarkoitettaisiin turvatekniikan keskusta.

Laitteen toimittaja olisi pyritty määrittelemään sanan laajassa merkityksessä siten, että käsitteen piiriin luettaisiin laitteen valmistaja, tämän valtuutettu edustaja tai maahantuoja, joka saattaa laitteen Euroopan talousalueen markkinoille. Määritelmä vastaa direktiivien mukaista määritelmää.

2 luku. **Laitteiden vaatimuksenmukaisuus ja sen varmistaminen sekä tarkastuslaitokset**

4 §. Kauppa- ja teollisuusministeriölle ja ympäristöministeriölle delegoitaisiin valta antaa tarkemmat säännökset laitteiden energiatehokkuus- ja energiamerkintävaatimuksesta sekä vaatimustenmukaisuuden osoittamisessa käytettävistä menettelyistä. Nämä tarkemmat säännökset olisivat sisällöltään kunkin direktiivin mukaisesti pääasiallisesti teknisiä vaatimuksia, esimerkiksi energiatehokkuudelle tai hyötysuhteelle asetettavia laitekohtaisia vaatimuksia, energiamerkinnän sisältöä, tietoaineiston laatimista, säilyttämistä ja erilaisia standardeja koskevia määräyksiä sekä valmistajan ja tarkastuslaitosten suorittamia vaatimustenmukaisuuden osoittamismenettelyjä. Direktiivien voimaansaattaminen olisi täten joustavaa.

Pykälän 2 momentin mukaan kauppa- ja teollisuusministeriö tai ympäristöministeriö päättäisi, miten CE-merkintää on käytettävä saatettaessa energiatehokkuusvaatimukset täytettäviä laitteita markkinoille. Kauppa- ja teollisuusministeriön tai ympäristöministeriön säännöksillä saatettaisiin voimaan Suomessa direktiivien määräykset CE-merkinnästä. CE-merkinnän tarkoitus on osoittaa, että laite täyttää kaikkien sitä koskevien direktiivien vaatimukset. Laitteen varustaa CE-merkillä joko laitteen valmistaja tai tämän Euroopan talousalueelle sijoittautunut edustaja. Merkintä tehdään laitteeseen, laitteen pakkaukseen tai valmistekilpeen taikka

tarvittaessa laitteeseen liittyvään asiakirjaan tai ilmoitukseen taikka siihen liittyviin ohjeisiin. Merkinnällä varustettu laite voi olla valmistettu myös Euroopan talousalueen ulkopuolella. Suomessa on voimassa tiettyjen tuotteiden varustamisesta CE-merkinnällä annettu laki.

5 §. Markkinoille saatettavien laitteiden ja niiden energiamerkinnässä annettavien tietojen olisi täytettävä lain ja sen nojalla asetetut vaatimukset. Laitteiden toimittajien vastuulla olisi huolehtia siitä, että markkinoille saatetut laitteet ja niiden energiamerkinnät täyttävät laissa asetetut vaatimukset. Laitteiden toimittajat vastaisivat siis siitä, että laitteet täyttävät asetetut energiatehokkuusvaatimukset, että energiamerkinnässä ilmoitetut tiedot pitävät paikkansa ja että merkinnät on laadittu säännösten mukaisesti.

Pykälän 2 momentin mukaan silloin kun laitteita pidettäisiin kaupan tai muuten vastiketta vastaan luovutettaisiin, myyjän tai luovuttajan olisi voitava osoittaa, että laitteet ja niiden energiamerkinnät täyttävät asetetut vaatimukset. Myyjän tai esimerkiksi leasing-sopimuksella laitteita vuokraavan elinkeinonharjoittajan olisi voitava osoittaa, että laitteissa on vaatimustenmukaisuutta osoittavat merkinnät ja energian ja muiden voimavarojen kulutusta osoittavat merkinnät. Säännöstä sovellettaisiin myös maasta vietäviin laitteisiin silloin, kun EY:n säädökset sitä edellyttävät.

6 §. Tarkastuslaitokset hyväksyisi hakemuksesta kauppa- ja teollisuusministeriö tai ympäristöministeriö. Tarkastuslaitosten olisi täytettävä asetuksella säädetyt vaatimukset. Näiden vaatimusten osalta olisi tarkoitus soveltaa Euroopan yhteisössä noudatettuja periaatteita. Kauppa- ja teollisuusministeriön ja ympäristöministeriön velvollisuutena olisi valvoa hyväksymiensä laitosten toimintaa. Jos tarkastuslaitos ei enää täyttäisi asetettuja vaatimuksia, ministeriön olisi peruutettava hyväksymisensä.

Kylmälaite-direktiivissä ei vaadita tarkastuslaitosten suorittamaa vaatimusten mukaisuuden varmentamista. Hyötysuhde-direktiivissä vaatimustenmukaisuus on varmennettava valmistajan ja tarkastuslaitoksen toimin antamalla EY-vaatimustenmukaisuusvakuutus sekä vaatimustenmukaisuuden varmentamismenettelyillä. Laissa olisi varauduttu siihen, että uusissa direktiiveissä edellytettäisiin erilaisia tarkastuslaitosten suorittamia tarkastusmenettelyjä ja että tarkastuslaitok-

sille olisi asetettu erityisiä vaatimuksia. Tällöin vaatimukset annettaisiin nyt ehdotettavan lain nojalla.

3 luku. Valvonta

7 §. Valvontaviranomaisen tehtävät annettaisiin turvatekniikan keskukselle. Keskuksella on nykyisten säännösten mukaan toimivaltuus tehtävään. Turvatekniikan keskukselta annetun lain (1071/1995) 1 §:n mukaan sen tehtävänä on valvoa teknistä turvallisuutta ja luotettavuutta henkilö-, omaisuus- ja ympäristövahinkojen estämiseksi sekä tuotteiden vaatimustenmukaisuutta siten kuin siitä erikseen säädetään tai määrätään.

Energiamerkintää koskeva valvonta on tähän saakka kuulunut kuluttaja-asiamiehelle. Valvonnan varmistamiseksi on tarkoituksenmukaista antaa laitteita koskeva tekninen valvonta turvatekniikan keskuksen tehtäväksi. Turvatekniikan keskus vastaa nykyisin muun muassa sähkölaitteiden, kaasulaitteiden ja painelaitteiden turvallisuuden valvonnasta. Lain noudattamisen valvontaan kuuluvat oleellisena osana toiminnanharjoittajan luokse tehtävät tarkastuskäynnit. Markkinoitaessa laitteita kuluttajille olisi edelleen mahdollista puuttua harhaanjohtavaan markkinointiin myös kuluttajansuojalain nojalla.

8 §. Turvatekniikan keskuksella olisi oikeus saada laitteen toimittajalta sekä tarkastuslaitoksilta lain tai sen nojalla annettujen säännösten noudattamisen valvontaa varten tarvittavat tiedot laitteista ja niiden valmistuksesta. Tietojensaantioikeuden olisi oltava riittävän laaja, jotta turvatekniikan keskuksella olisi todelliset mahdollisuudet hoitaa tehtävänsä. Tekninen tietoaineisto sisältää usein yrityssalaisuuksien piiriin kuuluvaa tietoa, jota laitteen vähittäismyyjillä taikka tukkumyyjillä ei ole. Tarvittavia tietoja voisivat olla esimerkiksi energiatehokkuuteen ja energiamerkintään liittyvä tekninen tietoaineisto, kirjanpitoliedot ja varastoja koskevat tiedot. Laitteiden energiatehokkuuden valvonta perustuu paljolti valvottavien toimittajiin tietoihin ja ilmoituksiin sekä näiden oikeellisuuden tarkastamiseen pistokokein.

9 §. Turvatekniikan keskukselle olisi valvonnan toteuttamiseksi taattava pääsyoikeus valvonnan kannalta keskeisiin paikkoihin. Jos elinkeinonharjoittaja estäisi pääsyoikeuden, hänet voitaisiin 15 §:n mukaan tuomita sakkoon, mutta valvontaviranomainen ei voisi esimerkiksi toimittaa pakkokeinolain

(450/1987) mukaista kotietsintää tai asettaa uhkasakkoa.

10 §. Laitteiden markkinavalvonnan tehokkuuden varmistamiseksi olisi turvatekniikan keskuksella mahdollisuus saada käypään hintaan laitteita koekappaleiksi silloin, kun se on valvonnan kannalta tarpeellista. Käyvällä hinnalla tarkoitettaisiin sitä hintaa, jonka käteisasiakas maksaa laitteesta elinkeinonharjoittajalle. Käypä hinta vaihtelee sen mukaan, hankitaanko testattava laite esimerkiksi tukkukauppiaalta tai vähittäismyyjältä.

Pykälän 2 momentin mukaan turvatekniikan keskus voisi periä laitteen hankintahinnan siltä elinkeinonharjoittajalta, jolta se on laitteen hankkinut, jos laite ei täyttäisi lain tai sen nojalla annettujen säännösten mukaisia vaatimuksia. Turvatekniikan keskus voisi myös velvoittaa laitteen suomalaisen valmistajan tai sellaisen maahantuojan, joka tuo laitteen Suomen markkinoille, korvaamaan testauksesta ja tutkimuksesta aiheutuneet kulut. Muita tahoja, esimerkiksi vähittäismyyjiä, olisi kohtuutonta asettaa vastuuseen näistä kuluista. Jos laitteessa oleva virhe on vähäinen, ei laitteen hankintahintaa tai testaus- ja tutkimuskuluja voitaisi periä edellä mainitulla tavalla.

11 §. Laitteen toimittajan velvollisuutena olisi huolehtia laitteita koskevan teknisen tietoaineiston laatisemisesta. Tekninen tietoaineisto on tyypillisesti sellaista tietoa, jonka laatiminen kuuluu laitteen toimittajalle.

Kauppa- ja teollisuusministeriö tai ympäristöministeriö antaisi tarkempia säännöksiä laitteen toimittajan velvollisuudesta säilyttää 1 momentissa mainittuja tietoja. Tämä koskee esimerkiksi sitä, kuinka kauan tietoja olisi säilytettävä.

12 §. Pykälässä lueteltaisiin turvatekniikan keskuksen valvontakeinot lain- ja säännösten vastaisessa tilanteessa. Turvatekniikan keskuksella olisi oikeus vaatia sellaisten muutosten tekemistä laitteeseen ja energiamerkintään, että laite ja energiamerkintä täyttävät lain ja sen nojalla annettujen säännösten mukaiset vaatimukset. Jos turvatekniikan keskus ei katsosisi ensiksi mainittua valvontakeinoa riittäväksi toimenpiteeksi tai jos se ei aiheuttaisi toivottua tulosta, turvatekniikan keskus voisi kieltää laitteen valmistuksen, kaupan pitämisen, myynnin ja muun luovuttamisen. Kielto olisi voimassa niin kauan, kunnes laite ja/tai energiamerkintä täyttävät laissa ja sen nojalla anetuissa säännöksissä asetetut vaatimukset.

13 §. Jotta turvatekniikan keskuksen lainvastaiseen toimintaan liittyvät valvontakeinot olisivat riittävän tehokkaat, pykälässä annettaisiin mahdollisuus uhkasakon asettamiseen kiellon tehosteeksi. Tällä toimella on haluttu tehostaa turvatekniikan keskuksen kiellon vaikuttavuutta.

4 luku. Muutoksenhaku ja oikaisu

14 §. Kauppa- ja teollisuusministeriön, ympäristöministeriön ja turvatekniikan keskuksen hallintopäätöksiin haettaisiin muutos hallintolainkäyttölain (586/1996) mukaisesti. Kun muutoksenhaku on tehty, hallintolainkäyttölain mukaan valitusviranomaisen voi kieltää päätöksen täytäntöönpanon tai määrätä sen keskeytettäväksi tai antaa muun täytäntöönpanoa koskevan määräyksen.

Pykälän 2 momentissa velvoitettaisiin tarkastuslaitos perustelevaan hakijalle tyypivarmentamisen epäminen. Hakija voisi saattaa hakemuksensa uudelleen tarkastuslaitoksen käsiteltäväksi. Ministeriö päättäisi käytettävästä oikaisumenettelystä, kun se hyväksyy tarkastuslaitoksen. Uudelleenkäsittelyn jälkeen tarkastuslaitoksen päätöksestä ei voisi valittaa.

5 luku. Erinäiset säännökset

15 §. Pykälässä säädettäisiin rangaistavaksi ehdotetun lain eräiden pykälien vastainen toiminta. Lain 5 §:n säännöksen vastainen toiminta johtaisi rangaistussäännöksen soveltamiseen. Samoin 9 §:n ja 11 §:ssä säädetty tietojen laatimista ja säilyttämistä koskevan määräyksen laiminlyönti aiheuttaisi rangaistusseuraamuksen. Myös 12 §:n nojalla annettujen muutosta ja kieltoa koskevien vaatimusten rikkomisesta voisi seurata rangaistus. Enimmäisrangaistus olisi sakkoa, jollei teosta muualla laissa säädetä ankarampaa rangaistusta.

Pykälän 2 momentin mukaan sitä, joka rikkoo lain nojalla määrättyä kieltoa, jota on tehostettu uhkasakolla, ei voitaisi tuomita mainitun pykälän 1 momentin nojalla rangaistukseen samasta teosta.

16 §. Pykälässä säädettäisiin salassapidosta. Lain mukaisia tehtäviä suoritettaessa saatua tietoa ei saisi ilman asianosaisen suostumusta ilmaista sivullisille eikä käyttää yksityiseksi hyödyksi.

Pykälän 2 momentissa annettaisiin valvontaviranomaisille ja tarkastuslaitoksille lupa

antaa kansainvälisen yhteistyön kannalta tarpeellisia tietoja kansainväliseen yhteistoimintaan osallistuville tahoille.

Tämä on tarpeellista esimerkiksi direktiivien mukaisten tarkastuslaitosten yhteistoiminnan kannalta ja komission mahdollisesti pyytämien tietojen toimittamiseksi.

Pykälän 3 momentissa annettaisiin myös muutoksenhakuviranomaisille oikeus saada salassapidettäviä tietoja.

17 §. Pykälässä säädettäisiin rangaistuksesta salassapitovelvoitteen rikkomisesta. Rangaistus tuomittaisiin rikoslain (39/1889) säännösten mukaan.

18 §. Pykälässä annettaisiin valtuus tarvittaessa asetuksella antaa lain täytäntöönpanosta tarkempia säännöksiä. Asetuksenantovaltuus olisi tarkoituksenmukaista, jotta lain nojalla voimaan saatettavaksi tarkoitettut, uudet direktiivit saataisiin tehokkaasti vietyä lainsäädäntöön.

6 luku. Voimaantulo- ja siirtymäsäännökset

19 §. Laki ehdotetaan tulevaksi voimaan 1 päivänä tammikuuta 1998. Lailla kumottaisiin kuluttajansuojalain 2 luvun 13 §:n (759/1994) energiamerkintää koskevat säännökset. Samalla kuluttajansuojalain nojalla kodinkoneeseen liitettävässä energiankulutusmerkinnässä annettavista tiedoista annettu asetus kumoutuisi. Energiamerkintää koskevat säännökset siirrettäisiin uuden lain piiriin. Laitteita kuluttajille markkinoitaessa olisi edelleen mahdollista arvioida tilannetta kuluttajansuojalain markkinointia koskevien säännösten valossa.

Pykälän 3 momentin nojalla ympäristöministeriö voisi antaa ennen lain voimaantuloa kattiloiden hyötysuhdetta koskevat tarkemmat määräykset Suomen rakentamismääräyskokoelmassa sekä hyväksyä ja ilmoittaa komissiolle hyötysuhdedirektiivin mukaisia tarkastuslaitoksia. Tämä olisi tarpeellista direktiivin mukaisen järjestelmän voimaansaattamiseksi ja tarkastuspalvelujen aikaansaamiseksi.

20 §. Kodinkoneeseen liitettävässä energiankulutusmerkinnässä annettavista tiedoista annettu asetuksen nojalla kotitalouksien sähkökäyttöisten jääkaappien, pakastimien ja näiden yhdistelmien energiamerkinnässä annettavista tiedoista annettu kauppa- ja teollisuusministeriön päätös, kotitalouksien sähkökäyttöisten pyykinpesukoneiden energiamer-

kinnässä annettavista tiedoista annettu kauppa- ja teollisuusministeriön päätös, kotitalouksien sähkökäyttöisten kuivausrumpujen energiamerkinnässä annettavista tiedoista annettu kauppa- ja teollisuusministeriön päätös ja kotitalouksien kuivaavien pyykinpesukoneiden energiankulutusmerkinnässä annettavista tiedoista annettu kauppa- ja teollisuusministeriön päätös jäisivät edelleen voimaan. Mainituissa päätöksissä tarkoitettujen laitteiden energiamerkinnässä annettaviin tietoihin ja päätösten säännösten noudattamisen valvontaan sovellettaisiin lain 3–18 §:n säännöksiä. Päätöksillä on voimaansaattettu neuvoston direktiivin 92/75/ETY soveltamista koskevista yksityiskohtaisista säännöistä kotitalouksien sähkökäyttöisten jääkaappien, pakastimien ja näiden yhdistelmien energiankulutuksen osoittamisen osalta annetun komission direktiivin 94/2/EY, neuvoston direktiivin 92/75/ETY täytäntöönpanemiseksi kotitalouksien pesukoneiden energiankulutuksen osoittamisen osalta annetun komission direktiivin 95/12/EY, neuvoston direktiivin 92/75/ETY täytäntöönpanemiseksi kotitalouksien kuivausrumpujen energiankulutuksen osoittamisen osalta annetun komission direktiivin 95/13/EY ja neuvoston direktiivin 92/75/ETY täytäntöönpanemisesta ko-

titalouksien kuivaavien pyykinpesukoneiden energiankulutuksen osoittamisen osalta annetun komission direktiivin 96/60/EY mukaisia laiteryhmiä koskevat vaatimukset.

2. Tarkemmat säännökset ja määräykset

Lain nojalla annettavassa asetuksessa on tarkoitus säätää lain 6 §:ssä tarkoitetuille tarkastuslaitoksille asetetuista vaatimuksista. Kauppa- ja teollisuusministeriön ja ympäristöministeriön päätöksiä valmistellaan laitteiden energiatehokkuusvaatimuksista, energiamerkinnöistä ja vaatimustenmukaisuuden osoittamisessa käytettävistä menettelyistä.

3. Voimaantulo

Laki ehdotetaan tulevaksi voimaan 1 päivänä tammikuuta 1998. Laki olisi saatettava voimaan kiireellisesti, koska lailla ja sen nojalla annettavilla säännöksillä saatetaan voimaan hyötysuhdedirektiivi, jota on sovellettava 1 päivästä tammikuuta 1998.

Edellä esitetyn perusteella annetaan Eduskunnan hyväksyttäväksi seuraava lakiehdotus:

Laki

laitteiden energiatehokkuudesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti säädetään:

1 luku

Yleiset säännökset

1 §

Tämän lain tavoitteena on laitteiden energiatehokkuuden parantaminen.

2 §

Tätä lakia sovelletaan sellaisiin markkinoille saatettaviin laitteisiin, joiden energiatehokkuudesta, sen merkitsemisestä tai energian ja muiden voimavarojen kulutuksen tai melun ilmoittamisesta Euroopan yhteisö edellyttää jäsenvaltioiden antavan säännöksiä.

Tätä lakia ei sovelleta sellaisiin laitteisiin, joiden energiatehokkuudesta, sen merkitsemisestä tai energian ja muiden voimavarojen kulutuksen tai melun ilmoittamisesta säädetään muussa laissa tai muun lain nojalla annetuissa säännöksissä.

3 §

Tässä laissa tarkoitetaan:

- 1) *laitteella* erillistä, itsenäisesti toimivaa teknistä kokonaisuutta;
- 2) *energiatehokkuudella* laitteen välittömiä energiankulutusominaisuuksia;
- 3) *tarkastuslaitoksella* päteväksi todettua ja ministeriön hyväksymää laitosta, joka on hyväksytty suorittamaan tässä laissa ja sen nojalla annetuissa säännöksissä tarkastuslaitokselle kuuluvia tehtäviä;
- 4) *CE-merkinnällä* merkintää, josta säädetään tiettyjen tuotteiden varustamisesta CE-merkinnällä annetussa laissa (1376/1994);
- 5) *markkinoille saattamisella* uuden laitteen saattamista Euroopan talousalueelle myytäväksi tai vaihdettavaksi;
- 6) *muilla voimavaroilla* vettä, kemikaaleja tai muita mahdollisia aineita, joita laite kuluttaa tavanomaisessa käytössä;
- 7) *ministeriöllä* valtioneuvoston ohjesäännössä (1522/1995) tarkoitettua asianomaista ministeriötä;
- 8) *valvontaviranomaisella* turvatekni-

kan keskusta; sekä

9) *laitteen toimittajalla* laitteen valmistajaa, tämän valtuutettua edustajaa tai maahantuoja, joka saattaa laitteen Euroopan talousalueen markkinoille.

2 luku

Laitteiden vaatimuksenmukaisuus ja sen varmentaminen sekä tarkastuslaitokset

4 §

Ministeriö antaa säännökset:

- 1) laitteiden energiatehokkuusvaatimuksesta;
- 2) energian ja muiden voimavarojen kulutuksen sekä melun ilmoittamisesta laitteiden markkinoinnissa;
- 3) laitteisiin liitettävistä energian ja muiden voimavarojen kulutusta sekä melua koskevista tiedoista; sekä
- 4) vaatimustenmukaisuuden osoittamisessa käytettävistä menettelyistä.

Ministeriö päättää, miten CE-merkintää on käytettävä saatettaessa energiatehokkuusvaatimukset täyttäviä laitteita markkinoille.

5 §

Markkinoille saatettavien laitteiden ja niiden energiamerkinnässä annettavien tietojen on täytettävä tässä laissa ja sen nojalla asetetut vaatimukset. Laitteiden toimittajien on huolehdittava, että jokainen markkinoille saatettu laite ja sen energiamerkinnässä annettavat tiedot täyttävät tässä laissa ja sen nojalla asetetut vaatimukset.

Sen, joka Suomessa pitää kaupan tai muuten vastiketta vastaan luovuttaa toiselle laitteita, on voitava osoittaa, että laitteet sekä niiden energiamerkinnät täyttävät tämän lain ja sen nojalla annettujen säännösten mukaiset vaatimukset. Sama koskee sitä, joka vie maasta laitteita, jos Euroopan yhteisön sääöksissä sitä edellytetään.

6 §

Tarkastuslaitokset hyväksyy ja hyväksymisen peruuttaa ministeriö. Laitosten on täytet-

tävä asetuksella säädetty vaatimukset. Ministeriö valvoo laitosten toimintaa ja varmistaa määrääjain, että säädetty vaatimukset täyttyvät.

3 luku

Valvonta

7 §

Tämän lain mukaisesta valvonnasta huolehtii valvontaviranomainen.

Tämän lain ja sen nojalla annettujen säännösten estämättä valvotaan kuluttajansuojalain (38/1978) nojalla markkinoinnin lainmukaisuutta markkinoitaessa laitteita kuluttajille.

8 §

Valvontaviranomaisella on oikeus saada laitteen toimittajalta ja siltä, joka vastiketta vastaan luovuttaa toiselle laitteita, sekä tarkastuslaitoksilta tämän lain tai sen nojalla annettujen säännösten noudattamisen valvontaa varten tarvittavat tiedot laitteista ja niiden valmistuksesta.

9 §

Valvontaviranomaisella on oikeus tämän lain tai sen nojalla annettujen säännösten noudattamisen valvontaa varten päästä laitteen valmistus-, varastointi- ja myyntipaikalle.

10 §

Valvontaviranomaisella on oikeus käypää hintaa vastaan saada tarpeellinen määrä kaupan pidettäviä laitteita koekappaleiksi, jos se on tämän lain tai sen nojalla annettujen säännösten noudattamisen kannalta tarpeellista.

Jos laite tai sen energiamerkinissä annettavat tiedot eivät täytä tämän lain tai sen nojalla annettujen säännösten mukaisia vaatimuksia eikä puute ole vähäinen, valvontaviranomaisella on oikeus:

- 1) periä laitteen hankintahinta siltä elinkeinonharjoittajalta, jolta se on laitteen hankkinut; sekä
- 2) periä laitteen testauksesta ja tutkimuksesta aiheutuneet kulut laitteen suomalaiselta valmistajalta tai maahantuojalta, joka saattaa laitteen Suomen markkinoille.

11 §

Laitteen toimittajan on laadittava, siten

kuin ministeriö päättää, laitetta koskeva sellainen tekninen tietoaineisto, jolla pystytään arvioimaan energiätehokkuuteen ja energiamerkintään liittyvien tietojen paikkansapitävyys.

Ministeriö antaa tarkempia säännöksiä laitteen toimittajan velvollisuudesta säilyttää 1 momentissa mainittuja tietoja.

12 §

Jos tätä lakia tai sen nojalla annettuja säännöksiä rikotaan, valvontaviranomaisella on oikeus:

- 1) vaatia sellaisten muutosten tekemistä laitteeseen ja energiamerkintään, että laite ja energiamerkintä täyttävät tämän lain ja sen nojalla annettujen säännösten mukaiset vaatimukset; sekä
- 2) kieltää säännösten vastaisen laitteen valmistus, kaupan pitäminen, myynti ja muu luovuttaminen.

13 §

Valvontaviranomainen voi tehostaa tämän lain nojalla antamaansa kieltoa asettamalla uhkasakon. Uhkasakosta on voimassa, mitä uhkasakkolaissa (1113/1990) säädetään.

4 luku

Muutoksenhaku ja oikaisu

14 §

Ministeriön ja valvontaviranomaisen tämän lain tai sen nojalla annettujen säännösten nojalla tekemään hallintopäätökseen haetaan muutosta siten kuin hallintolainkäyttölaissa (586/1996) säädetään.

Jos tarkastuslaitos epäilee vaatimustenmukaisuuden osoittamiseksi tarkoitetun tyyppivarmentamisen, päätös on perusteltava. Hakijan vaatimuksesta päätös on viivytyksettä saatettava tarkastuslaitoksen uudelleen käsiteltäväksi oikaisumenettelyssä sen mukaan kuin ministeriö tarkemmin päättää.

5 luku

Erinäiset säännökset

15 §

Joka rikkoo 5 §:n säännöksiä tai 12 §:n nojalla annettuja määräyksiä, 9 §:n vastaisesti estää valvontaviranomaisen pääsyn laitteen valmistus-, varastointi- ja myyntipaikoille taikka laiminlyö 10 §:n 1 momentissa

säädetyin velvollisuuden antaa koekappaleita tai 11 §:ssä säädetyin velvollisuuden tietoaineiston laatimisesta, on tuomittava, jollei teosta muualla laissa säädetyä ankarampaa rangaistusta, *laitteiden energiatehokkuudesta annetun lain säännösten rikkomisesta sakoon*.

Se, joka rikkoo tämän lain nojalla määrättyä, uhkasakolla tehostettua kieltoa, voidaan jättää tuomitsematta rangaistukseen samasta teosta.

16 §

Joka tämän lain mukaisia tehtäviä suorittaessaan on saanut tietoja jonkun taloudellisesta asemasta, liike- tai ammatillisaisuudesta tai henkilökohtaisista oloista, ei saa ilman asianosaisen suostumusta ilmaista sivulliselle eikä käyttää yksityiseksi hyödyksi niin saamia tietoja.

Valvontaviranomaiset ja tarkastuslaitokset saavat salassapitovelvollisuuden estämättä antaa kansainvälisen yhteistyön kannalta tarpeellisia tietoja tässä laissa tarkoitettua tarkastustoimintaa harjoittaville toimielimille, kansainvälisille järjestöille ja yhteistyöhön osallistuville valtioille.

Mitä 1 momentissa säädetään, ei estä tietojen antamista muutoksenhakuviranomaisille.

17 §

Rangaistus 16 §:ssä säädetyin salassapitovelvollisuuden rikkomisesta tuomitaan rikoslain (39/1889) 38 luvun 1 tai 2 §:n mukaan, jollei teko ole rangaistava rikoslain 40 luvun 5 §:n mukaan.

18 §

Tarkemmat säännökset tämän lain täytäntöönpanosta annetaan tarvittaessa asetuksella.

6 luku

Voimaantulo- ja siirtymäsäännökset

19 §

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 1998.

Tällä lailla kumotaan 20 päivänä tammi-kuuta 1978 annetun kuluttajansuojalain (38/1978) 2 luvun 13 §, sellaisena kuin se on laissa 759/1994.

Ennen tämän lain voimaantuloa voidaan ryhtyä lain täytäntöönpanon edellyttämiin toimiin ja hyväksyä laissa tarkoitettuja tarkastuslaitoksia.

20 §

Kuluttajansuojalain 2 luvun 13 §:ssä tarkoitettun asetuksen nojalla kotitalouksien sähkökäyttöisten jääkaappien, pakastimien ja näiden yhdistelmien energiamerkinnässä annettavista tiedoista annettu kauppa- ja teollisuusministeriön päätös (828/1995), kotitalouksien sähkökäyttöisten pyykinpesukoneiden energiamerkinnässä annettavista tiedoista annettu kauppa- ja teollisuusministeriön päätös (202/1996, muut. 546/1997), kotitalouksien sähkökäyttöisten kuivausrumpujen energiamerkinnässä annettavista tiedoista annettu kauppa- ja teollisuusministeriön päätös (203/1996) ja kotitalouksien kuivaavien pyykinpesukoneiden energiankulutusmerkinnässä annettavista tiedoista annettu kauppa- ja teollisuusministeriön päätös (895/1997) jäävät kuitenkin edelleen voimaan. Mainituissa päätöksissä tarkoitettujen laitteiden energiamerkinnässä annettaviin tietoihin ja päätösten säännösten noudattamisen valvontaan sovelletaan 3–18 §:n säännöksiä.

Helsingissä 7 päivänä marraskuuta 1997

Tasavallan Presidentti

MARTTI AHTISAARI

Kauppa- ja teollisuusministeri *Antti Kalliomäki*